

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งสองทางคือ จากแผนสถิติและชีวประวัติ
กรมวิสามัญศึกษา และจากการเดินทางไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อทราบความคิดเห็นของ
ครูใหญ่ประกอบนั้น จากการวิเคราะห์ได้แสดงผลไว้ตามลำดับดังนี้คือ

ภาคแรก เกี่ยวกับภูมิหลังของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ตั้งแต่ตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 25

ภาคที่สอง เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ตั้งแต่ตารางที่ 26 ถึงตารางที่ 45 ซึ่งผลของ

ของการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ภาคที่หนึ่ง

ผลการวิจัยภูมิหลังของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

ตารางที่ 1 จำนวนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่นำมาวิจัย

เพศ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)									
	1,500 ขึ้นไป		1,000-1,499		500-999		ต่ำกว่า 500		ครูใหญ่ทั้งหมด	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ชาย	9	69.2	23	60.5	97	66.0	235	91.5	364	80.35
หญิง	4	30.8	15	39.5	50	34.0	20	8.5	83	19.65
รวม	13	100	38	100	147	100	255	100	453	100

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 1 นี้มีข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับจำนวนครุใหญ่ชายมีมากกว่าครุใหญ่หญิง คือมีถึง 80.35 % ส่วนครุใหญ่หญิงมีเพียง 19.65 % เท่านั้นที่เป็นเช่นนี้เพราะครุใหญ่โรงเรียนประจำอำเภอซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษาเป็นส่วนใหญ่ นั้น เป็นชายเกือบทั้งสิ้น ที่มีครุใหญ่เป็นหญิงมีจำนวนน้อยมาก โรงเรียนที่มีครุใหญ่หญิงมากคือ โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด โรงเรียนสตรีส่วนกลางและโรงเรียนสหศึกษาในส่วนกลาง เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ครุใหญ่ชายจึงมีจำนวนมากกว่าโดยเหตุที่มีโรงเรียนประจำอำเภอเป็นจำนวนมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่นกระจายอยู่ทั่วประเทศ

ตารางที่ 2 ดินกำเนิดของครุใหญ่

ดินกำเนิด	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
กระบี่	22	—	22	0.44
กาญจนบุรี	2	—	2	0.44
กาฬสินธุ์	4	1	5	1.10
กำแพงเพชร	3	2	5	1.10
ขอนแก่น	4	—	4	0.88
จันทบุรี	3	1	4	0.88
ฉะเชิงเทรา	7	2	9	1.99
ชลบุรี	4	1	5	1.10
ชัยนาท	7	—	7	1.54
ชัยภูมิ	8	1	9	1.99
ชุมพร	4	1	5	1.10
เชียงใหม่	3	—	3	0.66
เชียงใหม่	5	2	7	1.54
ศรีสะเกษ	2	—	2	0.44
ตราด	2	2	4	0.88
ตาก	5	1	6	1.32
ธนบุรี	6	6	12	2.65
นครนายก	2	—	2	0.44
นครปฐม	9	2	11	2.43
นครพนม	4	—	4	0.88
นครราชสีมา	8	—	8	1.77

ตารางที่ 2 ถิ่นกำเนิดของครูใหญ่ (ต่อ)

ถิ่นกำเนิด	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
นครศรีธรรมราช	10	4	14	3.09
นครสวรรค์	6	2	8	1.77
นนทบุรี	6	-	6	1.32
นราธิวาส	2	-	2	0.44
น่าน	4	-	4	0.88
บุรีรัมย์	8	2	10	2.21
ปทุมธานี	2	2	4	0.88
ประจวบคีรีขันธ์	3	-	3	0.66
ปราจีนบุรี	6	1	7	1.54
ปัตตานี	5	1	6	1.32
พระนครศรีอยุธยา	11	21	32	7.06
พระนครศรีอยุธยา	19	1	20	4.41
พังงา	2	-	2	0.44
พิจิตร	9	1	10	2.21
พิจิตร	4	-	4	0.88
พิษณุโลก	3	-	3	0.66
เพชรบุรี	4	-	4	0.88
เพชรบูรณ์	3	1	4	0.88
แพร่	6	2	8	1.77
ภูเก็ต	-	2	2	0.44
มหาสารคาม	4	1	5	1.10

ตารางที่ 2 ดินกำเนิดของครุใหญ่ (ต่อ)

ดินกำเนิด	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
แมสองสอน	2	-	2	0.44
ยะดา	1	-	1	0.22
รอยเอ็ด	6	2	8	1.77
ระนอง	1	-	1	0.22
ระยอง	2	2	4	0.88
ราชบุรี	7	3	10	2.21
ลพบุรี	10	-	10	2.21
ลำปาง	-	3	3	0.66
ลำพูน	2	-	2	0.44
เลย	3	-	3	0.66
ศรีสะเกษ	6	-	6	1.32
สกลนคร	9	1	10	2.21
สงขลา	10	1	11	2.43
สตูล	2	-	2	0.44
สมุทรปราการ	-	2	2	0.44
สมุทรสงคราม	4	-	4	0.88
สมุทรสาคร	1	1	2	0.44
สระบุรี	3	-	3	0.66
สิงห์บุรี	8	1	9	1.99
สุโขทัย	5	1	6	1.32
สุพรรณบุรี	7	1	8	1.77

ตารางที่ 2 ดินกำเนิดของครุใหญ่ (ต่อ)

ดินกำเนิด	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	เพศ	หญิง		
สุราษฎร์ธานี	4	1	5	1.10
สุรินทร์	6	-	6	1.32
หนองคาย	5	-	5	1.10
อ่างทอง	19	2	21	4.64
อุตรธานี	3	-	3	0.66
อุตรดิตถ์	6	-	6	1.32
อุทัยธานี	6	-	6	1.32
อุบลราชธานี	15	5	20	4.41
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 2 นี้ชี้ให้เห็นว่าดินกำเนิดของครุใหญ่ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดนั้นคือ พระนครมีถึง 7.06 % รองลงมาคือ อ่างทอง 4.64 % และที่มากเป็นอันดับสามมีอยู่ 2 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา กับอุบลราชธานี มีจังหวัดละ 4.41 % ส่วนจังหวัดที่มีดินกำเนิดของครุใหญ่น้อยที่สุดได้แก่ยะลา และระนองมีเพียงจังหวัดละ 0.22 % เท่านั้น

ตารางที่ 3 อาชีพบิดาของครูใหญ่

อาชีพ	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
ทำนา	145	1	146	32.22
รับราชการ	82	38	120	26.50
ค้าขาย	74	23	97	21.41
ถึงแก่กรรม (ไม่ทราบอาชีพแท้จริง)	21	14	35	7.72
ทำสวน	22	-	22	4.86
คหบดี	3	8	11	2.43
ทนายความ	4	3	7	1.54
ไม่ปรากฏ	5	-	5	1.10
แพทย์แผนโบราณ	2	1	3	0.66
ทำไร่	3	-	3	0.66
ทำป่าไม้	-	1	1	0.22
ประมง	1	-	1	0.22
ช่างเครื่องยนต์	1	-	1	0.22
รับจ้าง	1	-	1	0.22
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 3 นี้แสดงให้เห็นว่า อาชีพบิดาของครูใหญ่ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ อาชีพทำนามีอยู่ 32.22 % รองลงมาได้แก่อาชีพรับราชการ (นับข้าราชการบ้านาญควย) มี 26.50 % อาชีพค้าขายมาเป็นอันดับสามคือ 21.41 % ส่วนอาชีพที่มีน้อยที่สุดคือ ทำป่าไม้ การประมง ช่างเครื่องยนต์ และรับจ้างมีเพียงอย่างละ 0.22 %

ตารางที่ 4 ศาสนาที่ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่นับถือ

ศาสนา	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
พุทธ	363	89	452	99.78
อิสลาม	1	-	1	0.22
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 4 นี้จำนวนของครูใหญ่นับถือศาสนาพุทธยังคงเป็นกลุ่มใหญ่ คือ 99.78 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลามมีอยู่ 0.22 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่นับถือศาสนาอื่นไม่มีเลย และจากตารางนี้มีข้อที่น่าสนใจก็คือ ผลการวิเคราะห์ที่ออกมาตามสัดส่วนของพลเมืองคือ พลเมืองของประเทศมีผู้นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด รองลงมาคือ ศาสนาอิสลามส่วนศาสนาอื่น ๆ ก็น้อยลงตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความรู้สามัญของครูใหญ่

ความรู้สามัญ	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
เตรียมอุดมศึกษาหรือม.8	72	40	112	24.72
ม. 6	284	48	332	73.25
ต่ำกว่า ม. 6	8	1	9	1.99
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า พื้นความรู้สามัญของครูใหญ่กลุ่มใหญ่คือ ความรู้สามัญ ม. 6 (ปัจจุบันคือ ม.ศ. 3) มีถึง 73.25 % รองลงมาคือ เตรียมอุดมหรือม. 8 (ปัจจุบัน ม.ศ. 5) มีจำนวน 24.72 % ที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า ม. 6 มีจำนวน 1.99 % ส่วนพื้นความรู้ระดับประถมศึกษาไม่มีเลย

ตารางที่ 6 วุฒิสถุของครุใหญ่ปีการศึกษา 2513

วุฒิสถุ	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
ปริญญาโท	22	10	32	7.07
ปริญญาตรี	151	44	195	43.03
ประโยคครูมัธยมหรือเทียบเท่า	177	35	212	46.80
ต่ำกว่าประโยคครูมัธยม	14	-	14	3.10
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 6 นี้ชี้ให้เห็นว่าวุฒิสถุของครุใหญ่กลุ่มใหญ่คือ วุฒิประโยคครูมัธยมหรือเทียบเท่ามีจำนวน 46.80 % รองลงมาคือ วุฒิปริญญาตรี มีจำนวน 43.03 % และปริญญาโทมาเป็นอันดับสามคือ 7.07 % ส่วนที่ต่ำกว่าประโยคครูมัธยมมีน้อยที่สุดคือ 3.09% เท่านั้น

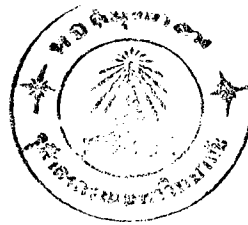
สำหรับปริญญาโทนั้น ส่วนใหญ่เป็นปริญญาโทต่างประเทศเกือบทั้งหมดมีปริญญาโทในประเทศเพียง 0.66 % เท่านั้น และผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีนี้ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรีทางการศึกษาแต่ได้นำวุฒิจบปริญญาทางการกฎหมายรวมเข้าไว้ด้วย ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรีในประเทศแทบทั้งสิ้น

ตารางที่ 7 วุฒิสงศของครูใหญ่ (แยกโดยละเอียด)

วุฒิสงศ	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
A.B., M.S.	1	-	1	0.22
วท.บ., พ.ม., M.A.	1	-	1	0.22
อ.บ., ค.บ., M.A., Dip in Ed. Ad.	1	-	1	0.22
อ.บ., ค.บ., M.A.	1	2	3	0.66
อ.บ., ค.บ., M.Ed.	-	1	1	0.22
อ.บ., ป.ม., M.S.	-	1	1	0.22
อ.บ., ป.ม., M.A.	1	3	4	0.88
อ.บ., M.A.	-	1	1	0.22
กศ.บ., กศ.ม., M.Ed.	1	-	1	0.22
ป.ม., กศ.บ., M.S. in Ed.	-	1	1	0.22
ป.ม., กศ.บ., M.A.	3	-	3	0.66
ป.ม., กศ.บ., M.A.T., Dip in Ed. Ad.	1	-	1	0.22
กศ.บ., พ.ม., M.S.	1	-	1	0.22
กศ.บ., พ.ม., M.Ed.	1	-	1	0.22
พ.ม., กศ.บ., M.S., Dip in Ed.	1	-	1	0.22
พ.ม., กศ.บ., M.A.	1	-	1	0.22
พ.ม., กศ.บ., M.Ed.	2	-	2	0.44
กศ.บ., M.A.	1	-	1	0.22
กศ.บ., M.Ed.	3	-	3	0.66
ป.ม., อ.บ., อ.ม.	-	1	1	0.22
อ.บ., พ.ม., ร.ป.ม.	1	-	1	0.22

ตารางที่ 7 วิชาสูงสุดของครูใหญ่ (ต่อ)

วิชาสูงสุด	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
พ.ม.ศ. กศ.บ., ร.ป.ม.	1	-	1	0.22
B.A.	-	1	1	0.22
กศ.บ., B.Ed.	1	-	1	0.22
B.S.E.	1	-	1	0.22
อ.บ., ค.บ., Dip. in Ed.	-	1	1	0.22
อ.บ., ป.ม., Cert. of Ed.	-	1	1	0.22
วท.บ., พ.ม., Dip in Ed. Ad.	1	-	1	0.22
วท.บ., ค.บ.	1	1	2	0.44
อ.บ., ค.บ.	1	3	4	0.88
ป.ม., อ.บ., Cert. of Ed.	-	1	1	0.22
อ.บ., ป.ม.	-	5	5	1.10
ป.ม., อ.บ.	-	1	1	0.22
วท.บ., พ.ม.	1	1	2	0.44
อ.บ., พ.ม.	-	3	3	0.66
พ.ม., ค.บ., Cert. in Sec. and Ad. of Ed.	-	1	1	0.22
ป.ม., ส.บ., ค.บ.	1	-	1	0.22
ป.ม., กศ.บ., ส.บ.	1	-	1	0.22
ป.ม., กศ.บ., น.บ.	1	-	1	0.22
พ.ม., น.บ., ค.บ.	1	-	1	0.22
ป.ม., กศ.บ., Cert. in Ed.	1	-	1	0.22
พ.ม., น.บ., Dip. in Ed.	1	-	1	0.22

ตารางที่ 7 วุฒิสงสุคของครุใหญ่ (ทอ)

วุฒิสงสุค	เพศ		รวม	เปอร์เซนต์
	ชาย	หญิง		
พ.ม., กศ.บ. อนุฯ บร.	1	-	1	0.22
อนุฯ วท., ก.บ.	23	17	40	8.83
ป.ม.ช., กศ.บ.	1	-	1	0.22
ป.ม., ช.บ.	8	2	10	2.21
พ.อ., กศ.บ.	1	-	1	0.22
พ.ม., กศ.บ.	60	3	63	13.90
พ.ม., ช.บ.	5	-	5	1.10
พ.ม., น.บ.	9	-	9	1.99
พ.ม., พช.บ.	1	-	1	0.22
ป.บ., กศ.บ.	8	-	8	1.77
ป.ป., น.บ.	1	-	1	0.22
อ.บ.	-	2	2	0.44
ค.บ.	2	-	2	0.44
กศ.บ.	18	1	19	4.19
ป.ม.	42	28	70	15.44
พ.อ.	8	-	8	1.77
พ.ม. (Cert. in Ed.)	1	-	1	0.22
พ.ม.	109	7	116	25.60
ป.กศ.สูง	16	-	16	3.53
ป.กศ.สูง (พลศึกษา)	1	-	1	0.22

ตารางที่ 7 วุฒิสงสคของครูใหญ่ (ต่อ)

วุฒิสงสค	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
ป.ป.	8	-	8	1.77
พ.ป.	2	-	2	0.44
พ.	3	-	3	0.66
ไม่มีวุฒิต่างครุ	1	-	1	0.22
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 7 นี้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่ม ครูใหญ่ที่มีวุฒิ พ.ม. เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด คือมี 25.60 % รองลงมาคือกลุ่มวุฒิ ป.ม. มี 15.44 % และกลุ่ม พ.ม., กศ.บ. มาเป็นอันดับสามคือ 13.90 % เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนมัธยมสังกัดกองโรงเรียน รัฐบาลยังมีครูใหญ่ที่ไม่มีวุฒิปริญญาควบแต่ก็น้อยมากคือ มีเพียง 0.22 % เท่านั้น

ตารางที่ 8 แหล่งที่มาของครุใหญ่

แหล่งที่มา	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
กรมวิสามัญศึกษา	340	83	423	93.40
กรมการฝึกหัดครู	9	4	13	2.87
กรมสามัญศึกษา	11	-	11	2.43
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาฯ	3	-	3	0.66
กรมอาชีวศึกษา	-	1	1	0.22
กรมพลศึกษา	1	-	1	0.22
กระทรวงทบวงกรมอื่น	-	1	1	0.22
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นแหล่งที่มาของครุใหญ่ว่ากลุ่มใหญ่ของครุใหญ่คงเป็น ผู้ที่รับราชการอยู่ในกรมวิสามัญแต่ดั้งเดิมมาตั้งแต่ต้นคือมีถึง 97.40 % ส่วนผู้ที่มาจากกรม หรือกระทรวงอื่น ๆ (หมายความว่า รับราชการในกรมหรือกระทรวงอื่น ๆ ก่อนแล้วโอนมา อยู่กรมวิสามัญศึกษา ต่อมาภายหลังได้รับแต่งตั้งเป็นครุใหญ่) นั้น อันดับรองลงมาได้แก่ผู้ที่เคย รับราชการอยู่ในกรมการฝึกหัดครูมีจำนวน 2.87 % อันดับที่สามได้แก่ผู้ที่มาจากกรมสามัญศึกษา มี 2.43 % และเป็นที่น่าสนใจแก่ทว่า ส่วนใหญ่ของครุใหญ่มาจากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการแทบทั้งสิ้น ที่มาจากระทรวงอื่นนั้นมีเพียง 0.22 % เท่านั้น

ตารางที่ 9 จำนวนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ในจังหวัดบ้านเกิดของตน ปีการศึกษา 2513

เพศ	ยอดรวม	ยอดที่ปรากฏ	เปอร์เซ็นต์
ชาย	364	163	36.00
หญิง	89	23	5.08
รวม	453	186	41.08

จากตารางที่ 9 นี้ชี้ให้เห็นว่า จำนวนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในจังหวัดบ้านเกิดของตนนั้นมีเพียง 41.08 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ส่วนอีก 58.92 เปอร์เซ็นต์ กระจายไปอยู่ที่อื่น แสดงว่าการกระจายหรือการอพยพ (Migration) จากถิ่นเดิมมีจำนวนมากอยู่เหมือนกัน

ตารางที่ 10 จำนวนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งในภาคการศึกษาของต้นปีการศึกษา 2513

เพศ	ยอดรวม	ยอดที่ปรากฏ	เปอร์เซ็นต์
ชาย	364	233	51.45
หญิง	89	47	10.37
รวม	453	280	61.82

จากตารางที่ 10 ซึ่งให้เห็นว่า จำนวนครูใหญ่ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในภาคการศึกษาของต้นปีถึง 61.82 % ส่วนอีก 38.82 % อยู่กระจัดกระจายนอกภาคการศึกษาของตนออกไป แสดงว่าการกระจายของครูใหญ่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการศึกษาของตนหรืออาจจะพบได้กระจาย ๆ ว่ากระจายอยู่ในจังหวัดถิ่นกำเนิดของตนและจังหวัดใกล้เคียงนั่นเอง

ตารางที่ 11 จำนวนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนที่เป็นครุณ้อยมาก่อน

เพศ	ยอดรวม	ยอดที่ปรากฏ	เปอร์เซ็นต์
ชาย	364	81	17.88
หญิง	89	36	7.34
รวม	453	117	25.82

จากตารางที่ 11 นี้ชี้ให้เห็นว่าจำนวนครูใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนเดิมที่เป็นครุณ้อยมาก่อนนั้นมีอยู่เพียง 25.82 % เท่านั้น ส่วนอีก 74.18 % กระจายไปอยู่ที่อื่น แสดงว่าการกระจายหรือการอพยพ (Migration) จากโรงเรียนเดิมเป็นไปในอัตราที่สูงมาก

ตารางที่ 12 ตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนเป็นครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

ตำแหน่ง	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
คร-อาจารย์	313	67	380	83.85
ผช่วยครูใหญ่อาจารย์ใหญ่	43	17	60	13.24
ศึกษานิเทศก์	6	5	11	2.43
หัวหน้าแผนก	2	-	2	0.44
รวม	364	89	453	100 %

จากตารางที่ 12 นี้ชี้ให้เห็นว่าตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนมาเป็นครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ นั้น ปรากฏว่าเป็นครอาจารย์มีจำนวนมากที่สุดคือ 83.85 % รองลงมาคือ ตำแหน่งผช่วยครูใหญ่อาจารย์ใหญ่มี 13.24 % อันดับที่สามารถได้แก่ตำแหน่งศึกษานิเทศก์มี 2.43 % ส่วนผู้ที่มาจากหัวหน้าแผนกภายในกรมวิสามัญศึกษาเองมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 0.44 % แสดงว่าครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่มาจากครูน้อยในโรงเรียนมัธยมศึกษานั้นเอง

ตารางที่ 12 ข. ทางอาชีพของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ทางอาชีพของครูใหญ่	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
ครู-ครูใหญ่	284	51	335	73.87
ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครูใหญ่	44	16	60	13.24
ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่	8	9	17	3.75
ครู-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	7	4	11	2.43
ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	5	3	8	1.77
ครู-ครูใหญ่-หัวหน้าแผนก-ครูใหญ่	4	-	4	0.88
ครู-ครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่	3	1	4	0.88
ครู-ศึกษานิเทศก์-ครู-ครูใหญ่	2	-	2	0.44
ครู-ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ-ครู-ครูใหญ่	2	-	2	0.44
ครู-เสมียนศึกษาธิการ-ครู-ครูใหญ่	1	-	1	0.22
เสมียน-ครู-ครูใหญ่	1	-	1	0.22
ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	-	1	1	0.22
ครู-ประจำแผนก-หัวหน้าแผนก-ศึกษานิเทศก์ -หัวหน้าแผนก-ครูใหญ่	1	-	1	0.22
ครู-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครู-ครูใหญ่	1	-	1	0.22
ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	-	1	1	0.22
ครู-ครูใหญ่-ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	1	-	1	0.22
ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่	-	1	1	0.22
ครู-ครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	-	1	1	0.22
ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่	-	1	1	0.22
รวม	364	89	453	100

จากตารางที่ 12 ข. นี้ ชี้ให้เห็นทางอาชีพ (Career Paths) ของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ กลุ่มทางอาชีพที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มที่เป็นครูน้อยแล้วมาดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่มี 73.87 % รองลงมาได้แก่กลุ่มที่เป็นครู-ผู้ช่วยครูใหญ่ แล้วมาดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ มี 13.24 % ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด มีอยู่ 10 กลุ่มด้วยกันคือ

- กลุ่มที่ 1 ครู-เสมียนศึกษาธิการ-ครู-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 2 เสมียน-ครู-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 3 ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 4 ครู-ประจำแผนก-หัวหน้าแผนก-ศึกษานิเทศก์-หัวหน้าแผนก-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 5 ครู-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครู-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 6 ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 7 ครู-ครูใหญ่-ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 8 ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 9 ครู-ครูใหญ่-ครู-ครูใหญ่-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่
- กลุ่มที่ 10 ครู-ผู้ช่วยครูใหญ่-ครู-ศึกษานิเทศก์-ครูใหญ่

ซึ่งทางอาชีพของแต่ละกลุ่มมีเพียง 0.22 % เท่านั้น

และจากตารางที่ 12 ข. นี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูใหญ่มักจะเริ่มต้นทางอาชีพการ- เป็นครูน้อยมาก่อน ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้ว จะมีถึง 99.78 % และที่เริ่มทางอาชีพ จากการเป็นเสมียนมาก่อนมีเพียง 0.22 % เท่านั้น ส่วนที่เริ่มต้นทางอาชีพจากการเป็น อย่างอื่นมาก่อนนั้นไม่มีเลย

ตารางที่ 13 จำนวนครูใหญ่ที่ได้รับการศึกษา หรืองานต่างประเทศ (นับถึงปีการศึกษา 2513)

เพศ	ยอดรวม	ยอดที่ปรากฏ	เปอร์เซ็นต์
ชาย	364	39	8.61
หญิง	89	25	5.52
รวม	453	64	14.13

จากตารางที่ 13 นี้ให้เห็นถึงจำนวนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่ได้รับการศึกษาหรืองานต่างประเทศซึ่งมีจำนวน 14.13 % ของจำนวนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมด (นับรวมกันทั้งสามอย่างคือ ผู้ที่ศึกษาและงานต่างประเทศ เฉพาะศึกษาต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียว และไปงานต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียว) แสดงว่าครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่ได้ไปศึกษาหรืองานต่างประเทศยังมีจำนวนน้อยมาก

ตารางที่ 14 ครูใหญ่ที่ศึกษาหาความรู้และใ้วุฒิสูงขึ้นหลังจากเข้าดำรงตำแหน่งครูใหญ่แล้ว (นับถึงปีการศึกษา 2513)

เพศ	ยอดรวม	ยอดที่ปรากฏ	เปอร์เซ็นต์
ชาย	364	51	11.26
หญิง	89	16	3.53
รวม	453	67	14.79

จากตารางที่ 14 ชี้ให้เห็นจำนวนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่ศึกษาหาความรู้และใ้วุฒิสูงขึ้นหลังจากดำรงตำแหน่งครูใหญ่แล้วว่ามีอยู่ 14.79 % โดยมากมักจะเป็นผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและศึกษาเพื่อรับวุฒิปริญญาตรี จำนวน 14.79 % นั้นบววยังต่ำมากถาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ที่สมควรศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้นอีกโดยเฉพาะกลุ่มที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนถึง 49.89% (ป.ม. หรือเทียบเท่า 46.80 % + ต่ำกว่า ป.ม. 3.09% - ดูตารางที่ 6 ประกอบ)

ตารางที่ 15 ระยะเวลาที่ครูใหญ่ศึกษาหาความรู้และได้วุฒิสูงขึ้นหลังจากดำรงตำแหน่งครูใหญ่แล้ว

ระยะเวลา	เพศ		รวม	เปอร์เซ็นต์
	ชาย	หญิง		
น้อยกว่า 5 ปี	23	2	25	37.31
5 - 9 ปี	23	6	29	43.28
10-14 ปี	4	6	10	14.93
15-20 ปี	-	1	1	1.49
20 ปีขึ้นไป	1	1	2	2.99
รวม	51	16	67	100 %

ตารางที่ 15 สืบเนื่องมาจากตารางที่ 14 คือจำนวนครูใหญ่ที่ศึกษาหาความรู้และได้วุฒิสูงขึ้นหลังจากเป็นครูใหญ่แล้วจำนวน 67 คน หรือ 14.79 % ในจำนวนนี้มีผู้ที่ใช้เวลาระหว่าง 5-9 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 43.28 % รองลงมาคือ พวกที่ใช้เวลาน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 37.31 % อันดับที่สามคือกลุ่มที่ใช้เวลา 10-14 ปี มีจำนวน 14.93% ส่วนพวกที่ใช้เวลาตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปมีประมาณ 2.99 %

ตารางที่ 16 จำนวนชั้นข้าราชการครูใหญ่ปีการศึกษา 2513

ชั้นข้าราชการ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000-1,499		500-999		ต่ำกว่า 500		จำนวน	%
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ชั้นตรี	-	-	-	-	-	-	8	3.2	8	1.76
ชั้นโท			1	2.7	27	18.1	218	86.0	246	54.30
ชั้นเอก	13	100.0	37	97.3	122	81.9	27	10.8	199	43.94
รวม	13	100	38	100	149	100	253	100	453	100

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน

ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นชั้นข้าราชการของครูใหญ่ปีการศึกษา 2513 ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ข้าราชการชั้นโทซึ่งมีจำนวนมากถึง 54.30 % รองลงมาได้แก่ข้าราชการชั้นเอกซึ่งมี 43.94 % ที่น้อยที่สุดคือ ข้าราชการชั้นตรีมี 1.76 % ส่วนข้าราชการชั้นจัตวาและชั้นพิเศษไม่มีเลย

ตารางที่ 17 อายุของครูใหญ่ตอนเริ่มรับราชการครั้งแรก

อายุ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000 - 999		500 - 499		ต่ำกว่า 500		จำนวน	%
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	15.4	9	23.1	19	20.9	28.0	11.0	58	12.80
20 - 24 ปี	8	61.6	25	64.1	99	67.3	167	65.8	299	66.00
25 - 29 ปี	3	23.0	5	12.8	23	15.7	45	17.7	76	16.77
30 - 34 ปี	-	-	-	-	6	4.1	11	4.3	17	3.75
35 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	3	1.2	3	0.66
รวม	13	100	39	100	147	100	254	100	453	100

อายุมัธยฐาน 22 ปี

อายุเฉลี่ย 22.6 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 17 ซึ่งให้เห็นอายุของครูใหญ่เมื่อเริ่มรับราชการครั้งแรกกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ มีถึง 66.00 % รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี ซึ่งมีจำนวน 16.77 % อันดับที่สามได้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีประมาณ 12.80 % ส่วนกลุ่มที่มีน้อยที่สุดนั้นได้แก่กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมีเพียง 0.66 %

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดคนที่มีอายุน้อยที่สุดตอนเริ่มรับราชการมีอายุ 15 ปี และผู้มีอายุสูงสุดมีอายุ 39 ปี ส่วนอายุมัชฌิมฐานเป็น 22 ปี อายุเฉลี่ย 22.6 ปี

ตารางที่ 18 อายุของครูใหญ่เมื่อดำรงตำแหน่งครูใหญ่ครั้งแรก

อายุ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000--1,499		500-999		ต่ำกว่า 500			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 25 ปี	-	-	-	-	2	4.4	1	0.4	3	0.66
25 - 29 ปี	3	25.0	6	16.2	21	14.2	44	17.2	74	16.34
30 - 34 ปี	2	16.7	12	32.5	38	25.7	107	41.8	159	35.10
35 - 39 ปี	4	33.4	7	18.9	45	30.4	61	23.9	117	25.80
40 - 44 ปี	2	16.7	6	16.2	31	20.9	38	14.8	77	17.00
45 ปีขึ้นไป	1	8.2	6	16.2	11	7.4	5	1.9	23	5.08
รวม	12	100	37	100	148	100	256	100	453	100

อายุมัธยมศึกษา 34 ปี

อายุเฉลี่ย 34.5 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผนกรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 18 ซึ่งให้เห็นอายุของครูใหญ่เมื่อดำรงตำแหน่งครั้งแรกกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30 - 34 ปี มี 35.10 % รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุ 35-39 ปี มี 25.80 % กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี มาเป็นอันดับสามคือ 17.00 % ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งมีเพียง 0.66 %

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเมื่อดำรงตำแหน่งครูใหญ่ครั้งแรกอายุ 20 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 55 ปี ส่วนอายุมัชฌิมฐานเป็น 34 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 34.5 ปี

ตารางที่ 19 อายุราชการเมื่อเป็นครูใหญ่

	จำนวนเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)									
	1,500 ขึ้นไป		1,000-1,499		500-999		ต่ำกว่า 500		ครูใหญ่ทั้งหมด	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
น้อยกว่า 5 ปี	-	-	2	5.3	8	5.4	30	11.8	40	8.83
5 - 9 ปี	8	61.6	9	23.7	46	31.1	87	34.2	150	33.10
10-14 ปี	1	7.7	15	39.5	45	30.4	81	31.9	142	31.35
15-19 ปี	2	15.4	5	13.2	30	20.2	38	15.0	75	16.55
20-24 ปี	1	7.7	4	10.5	14	9.5	14	5.5	33	7.29
25 ปีขึ้นไป	1	7.7	3	7.8	5	3.4	4	1.6	13	2.87
รวม	13	100	38	100	148	100	254	100	453	100

อายุราชการมัธยมฐาน 11 ปี
อายุเฉลี่ย 11.5 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นอายุราชการเมื่อเป็นครูใหญ่ครั้งแรกกลุ่มที่
อายุราชการระหว่าง 5-9 ปี มี จำนวนมากที่สุดคือ 33.10 % รองลงมาได้แก่ผู้มีอายุ
ระหว่าง 10-14 ปี มี 31.35 % อันดับที่สามได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งมี
16.55 % ที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปมีเพียง 2.87 %

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่มีอายุราชการน้อยที่สุดมีอายุราชการ
เพียง 1 ปี และผู้มีอายุราชการมากที่สุด 35 ปี อายุราชการมัธยฐาน 11 ปี อายุ
ราชการเฉลี่ยประมาณ 11.5 ปี

ตารางที่ 20 อายุของครูใหญ่เมื่อได้รับวุฒิสูงสุด

อายุ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000-1,499		500-999		ต่ำกว่า 500		จำนวน	%
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-	3	8.1	3	2.1	-	-	6	1.32
20-24 ปี	3	21.4	8	21.6	34	23.3	78	30.5	123	27.15
25-29 ปี	4	28.6	7	18.9	34	23.3	77	30.1	122	26.92
30-34 ปี	2	14.3	8	21.6	30	20.5	59	23.0	99	21.85
35-39 ปี	3	21.4	7	18.5	27	18.5	32	12.5	69	15.23
40-45 ปี	-	-	4	10.9	14	9.6	9	3.5	27	5.96
45 ปีขึ้นไป	2	14.3	-	-	4	2.7	1	0.4	7	1.54
รวม	14	100	37	100	146	100	256	100	453	100

อายุมัธยมฐาน 29 ปี

อายุเฉลี่ย 29.3 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 20 ชี้ให้เห็นอายุของครูใหญ่เมื่อได้รับวุฒิสูงสุด กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี มี 27.15 % รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี มี 21.85 % ส่วนกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีเพียง 1.32 %

จากจำนวนครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดเมื่อได้รับวุฒิสูงสุดมีอายุเพียง 18 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุถึง 54 ปี ส่วนอายุมัธยฐานเป็น 29 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 29.3 ปี

ตารางที่ 21 อายุของครูใหญ่ปีการศึกษา 2513

อายุ	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500- ขึ้นไป		1,000- 1,499		500- 999		ต่ำกว่า 500			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-	-	-	-	-	3	1.2	3	0.66
30 - 34 ปี	-	-	1	2.6	2	1.4	58	22.7	61	13.46
35 - 39 ปี	3	23.0	6	15.8	23	15.7	66	25.8	98	21.63
40 - 44 ปี	1	7.7	8	21.1	36	24.7	72	28.1	117	25.85
45 - 49 ปี	2	15.4	7	18.4	34	23.3	33	12.9	76	16.77
50 ปีขึ้นไป	7	53.9	16	42.1	51	34.9	24	9.3	98	21.63
รวม	13	100	38	100	146	100	256	100	453	100

อายุมัธยมฐาน 42 ปี

อายุเฉลี่ย 42.8 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผนกรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 21 ซึ่งให้เห็นอายุของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ที่มีการศึกษา 2513 กลุ่ม
ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี มี 25.85 % รองลงมาได้แก่กลุ่ม
ที่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไปมีจำนวนกลุ่มละ 21.63 %
เท่านั้น อันดับที่สามได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี มีจำนวน 16.77 %

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุเพียง 29 ปี และ
ผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 60 ปี ส่วนอายุมัธยฐาน 42 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 42.8 ปี

ตารางที่ 22 จำนวนปีของการดำรงตำแหน่งหน้าที่ครูใหญ่ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน (นับถึงปี 2513)

จำนวนปี	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000-1,499		500-999		ต่ำกว่า 500			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
น้อยกว่า 5 ปี	3	25.0	6	15.4	31	21.4	113	44.0	153	33.78
5 - 9 ปี	2	16.7	20	15.3	40	27.6	92	35.8	154	34.00
10-14 ปี	2	16.7	2	5.1	29	20.0	37	14.4	70	15.45
15-19 ปี	1	8.2	3	7.7	24	16.5	11	4.2	39	8.61
20-24 ปี	2	16.7	3	7.7	15	10.4	2	0.7	22	4.85
25 ปีขึ้นไป	2	16.7	5	12.8	6	4.1	2	0.7	15	3.31
รวม	12	100	39	100	145	100	257	100	453	100

จำนวนปีมีชัยฐาน 7 ปี

จำนวนปีเฉลี่ย 8.1 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 22 ชี้ให้เห็นจำนวนปีของการดำรงตำแหน่งครูใหญ่ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปี 2513 กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 5-9 ปี มี 34.00 % รองลงมาคือกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 10-14 ปี มีจำนวน 15.45 % ส่วนกลุ่มที่น้อยที่สุดคือกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไปมีเพียง 3.31%

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นจำนวนปีน้อยที่สุดเพียง 1 ปี ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งมากที่สุดคือเป็นจำนวนปี 34 ปี ส่วนจำนวนมีปีกลางหรือจำนวนปีมัธยฐานเป็น 7 ปี จำนวนปีเฉลี่ยประมาณ 8.1 ปี

ตารางที่ 23 จำนวนปีที่ครูใหญ่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน (นับถึงปี 2513)

จำนวนปี	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500 ขึ้นไป		1,000 - 1,499		500 - 999		ต่ำกว่า 500			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
น้อยกว่า 5 ปี	8	61.6	17	46.0	73	49.6	141	55.1	239	52.75
5 - 9 ปี	2	15.4	15	40.5	40	27.2	72	28.1	129	28.50
10-14 ปี	1	7.7	1	2.7	18	12.2	33	12.9	53	11.70
15-19 ปี	2	15.4	1	2.7	9	6.1	10	3.9	22	4.5
20-24 ปี	-	-	1	2.7	6	4.1	-	-	7	7.54
25 ปีขึ้นไป	-	-	2	5.4	1	0.7	-	-	3	0.66
รวม	13	100	37	100	147	100	256	100	453	100

จำนวนปีมัธยมศึกษา 4 ปี

จำนวนปีเฉลี่ย 5.6 ปี

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน

ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 23 ชี้ให้เห็นจำนวนปีที่ครุใหญ่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน (นับถึงปี 2513) กลุ่มที่มีมากที่สุดถึงกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี มีถึง 52.75 % รองลงมาได้แก่กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 5-9 ปี มีจำนวน 28.50 % อันดับที่สามได้แก่กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งระหว่าง 10-14 ปี มีจำนวน 11.70 % ที่น้อยที่สุดได้แก่กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป (0.66 %)

ในบรรดาครุใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นจำนวนปีน้อยที่สุดเพียง 1 ปี และที่ดำรงตำแหน่งมากที่สุด 28 ปี ส่วนจำนวนปีกลางหรือจำนวนปีมีฐานเป็น 4 ปี จำนวนปีเฉลี่ยประมาณ 5-6 ปี

ตารางที่ 24 จำนวนโรงเรียนที่ครูใหญ่บริหารงาน (นับรวมปัจจุบันด้วย)

จำนวนโรงเรียน	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)									
	1,500 ขึ้นไป		1,000 ^๑		500-999		ต่ำกว่า 500		ครูใหญ่ทั้งหมด	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1 โรงเรียน	2	15.4	20	52.7	65	43.9	208	81.9	295	65.22
2 โรงเรียน	5	38.5	10	26.4	55	37.1	36	14.2	106	23.40
3 โรงเรียน	3	23.0	3	7.8	23	15.5	10	3.9	39	8.61
4 โรงเรียน	2	15.4	3	7.8	3	2.1	๑	-	8	1.77
5 โรงเรียน	1	7.7	2	5.3	1	0.7	-	-	4	0.88
6 โรงเรียน	-	-	-	-	1	0.7	-	-	1	0.22
รวม	13	100	38	100	148	100	254	100	453	100

จำนวนมัธยมต้น 1 โรงเรียน

จำนวนเฉลี่ย 1.5 โรงเรียน

หมายเหตุ ขนาดของโรงเรียนหมายถึงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 24 ชี้ให้เห็นจำนวนโรงเรียนที่ครูใหญ่บริหารงาน (นับรวมปัจจุบันด้วย) กลุ่มที่บริหารงานเพียง 1 โรงเรียนมีจำนวนมากที่สุดคือ มีถึง 65.22% รองลงมาได้แก่กลุ่มที่บริหารงาน 3 โรงเรียนมี 8.61 เปอร์เซ็นต์ ที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มที่บริหารงาน 6 โรงเรียนเพียง 0.22 %

การที่มีกลุ่มบริหารงาน 1 โรงเรียนจำนวนมากที่สุดแสดงว่าการกระจายการเคลื่อนย้าย หรือการอพยพ (Migration) ของครูใหญ่จากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งมีน้อย

ในบรรดาครูใหญ่ทั้งหมด ผู้ที่ดำรงตำแหน่งคิดเป็นจำนวนโรงเรียนต่ำสุดเป็น 1 โรงเรียน และสูงสุดเป็น 6 โรงเรียน ส่วนจำนวนกลางหรือจำนวนมัธยมเป็น 1 โรงเรียน จำนวนเฉลี่ย 1.5 โรงเรียน

ตารางที่ 25 เงินเดือนของครูใหญ่ปีงบประมาณ 2512

เงินเดือน	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ของครูใหญ่ ขนาดของโรงเรียน (คิดจากจำนวนนักเรียน)								ครูใหญ่ทั้งหมด	
	1,500- ขึ้นไป		1,000- 1,499		500- 999		ต่ำกว่า 500			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 1,150 บาท	-	-	-	-	-	-	4	1.6	4	0.88
1,150 - 1,400 บาท	-	-	-	-	2	1.3	57	22.5	59	13.01
1,500 - 1,900 บาท	-	-	-	-	15	10.1	106	41.9	121	26.70
2,000 - 2,600 บาท	1	7.7	4	10.5	27	18.1	56	22.1	88	19.43
2,750 - 3,350 บาท	3	23.0	15	39.5	70	47.0	27	10.7	115	25.40
3,500 - 4,100 บาท	4	30.8	5	13.2	27	18.1	2	0.8	38	8.39
4,250 - 5,000 บาท	5	38.5	14	36.8	8	5.4	1	0.4	28	6.18
รวม	13	100	38	100	149	100	253	100	453	100

เงินเดือนมัธยมต้น 2,450 บาท

เงินเดือนเฉลี่ย 2,428.48 บาท

- หมายเหตุ
1. ขนาดของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน
 2. กลุ่มของอัตราเงินเดือนในชุดมละ 5 อัตรา

ที่มาของจำนวนนักเรียน ฝ่ายวางแผน กรมวิสามัญศึกษา

จากตารางที่ 25 จะให้เห็นเงินเดือนของครูใหญ่ปีงบประมาณ 2512 (ปีงบประมาณ 2513 ยืนยันที่ลงในสมุดประวัติไม่หมดทุกคนจึงได้ใช้เงินเดือนปีงบประมาณ 2512 แทน) กลุ่มเงินเดือนที่มีจำนวนครูใหญ่มากที่สุดคือ กลุ่มเงินเดือนระหว่าง 1,500-1,900 บาท มีจำนวน 26.70 % รองลงมาได้แก่กลุ่มเงินเดือนระหว่าง 2,750-3,350 บาท มีจำนวน 25.40 % อันดับสามได้แก่กลุ่มเงินเดือนระหว่าง 2,000-2,600 บาท มีจำนวน 19.43 % ที่น้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 1,150 บาท ซึ่งมีเพียง 0.88 %

ในบรรดาครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดนี้ ผู้ที่มีเงินเดือนต่ำสุดเป็น 950 บาท และผู้ที่มีเงินเดือนสูงสุดเป็น 4,800 บาท ส่วนเงินเดือนมัชฌิมฐานเป็น 2,450 บาท เงินเดือนเฉลี่ยประมาณ 2,428.48 บาท

สรุปผลการวิจัยภาคที่หนึ่ง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคที่หนึ่งนี้จะเห็นได้ว่า ในด้านอาชีพบิคาของครูใหญ่ มีอาชีพทางทำนาเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด 32.32 % และพื้นความรู้สามัญเป็น ม.6 (หรือจบ ม.ศ. 3 ในปัจจุบัน) มากที่สุด 73.25 % ส่วนผู้ที่เรียนจบปริญญาตรีขึ้นไปมีมากกว่าผู้เรียนจบชั้นต่ำกว่าปริญญาตรีเพียงเล็กน้อย (ปริญญาตรีขึ้นไปรวม 51.10 % ต่ำกว่าปริญญาตรีรวม 49.90 % ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่มาจากข้าราชการในกรมวิสามัญศึกษา 93.40 % และเป็นผู้ที่เคยเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาลถึง 83.85 % การอพยพหรือการเคลื่อนย้ายจากถิ่นกำเนิดมีมากคือ มีครูใหญ่ทำงานอยู่ในจังหวัดบ้านเกิดของตนเพียง 41.08 % และการกระจายของการอพยพนี้ อยู่ในบริเวณใกล้เคียงถิ่นกำเนิดเป็นส่วนใหญ่คือ มีครูใหญ่ทำงานอยู่ภาคการศึกษาของตนถึง 61.82 % การอพยพจากโรงเรียนเดิมเมื่อเป็นครูน้อยแล้วเลื่อนตำแหน่งเป็นครูใหญ่นั้น มีอัตราสูงเพราะมีผู้ที่ไ้ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนเดิมเพียง 25.82 % แต่เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วการอพยพกลับมีน้อยลงเพราะมีจำนวนครูใหญ่ที่บริหารโรงเรียน 1 โรงเรียนนั้นมีจำนวนมากถึง 65.22% ครูใหญ่ที่เป็นข้าราชการชั้นโทมีมากที่สุด 54.30 % อายุมัชชฐานของครูใหญ่ทั้งหมดเป็น 42 ปี อายุเฉลี่ย 42.8 ปี (นับถึงปี 2513) ส่วนเงินเดือนมัชชฐานเป็น 2,450 บาท เงินเดือนเฉลี่ย 2,428.48 บาท (นับถึงปีงบประมาณ 2512)

ภาคที่สอง

ผลการวิจัยภาคสนาม (Field Research)

ตารางที่ 26 ความเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับความแตกต่างของงานครูใหญ่กับครูน้อย

ความเห็น	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ครูใหญ่รับผิดชอบทั้งโรงเรียนทุกด้าน แต่ครูน้อยรับผิดชอบเฉพาะที่ได้รับมอบหมาย	29	96.67
ครูใหญ่รับผิดชอบงานบริหาร แต่ครูน้อยรับผิดชอบงานทางวิชาการ	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 26 นี้ชี้ให้เห็นความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับความแตกต่างของงานครูใหญ่ กับครูน้อยซึ่งกลุ่มที่มีความเห็นว่าครูใหญ่รับผิดชอบทั้งโรงเรียนทุกด้าน ส่วนครูน้อยรับผิดชอบเฉพาะที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนถึง 96.67 % ส่วนพวกที่มีความเห็นว่าครูใหญ่รับผิดชอบงานบริหาร แต่ครูน้อยรับผิดชอบงานวิชาการมีเพียง 3.33 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าขอบเขตของการรับผิดชอบแตกต่างกัน ครูใหญ่มีขอบเขตกว้างกว่าครูน้อย

ตารางที่ 27 ความเห็นครูใหญ่เกี่ยวกับการเป็นครูใหญ่ดีหรือไม่ดีกว่าครูน้อย

ความเห็น	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เงินเดือน ฐานะทางสังคมและโอกาสเลื่อนตำแหน่ง และเงินเดือนดีกว่าครูน้อย	21	70.00
เงินเดือนไม่ดีกว่าครูน้อยแต่ฐานะทางสังคมดี	5	16.66
ครูใหญ่ได้เป็นตัวของตัวเอง มีโอกาสแสดงฝีมือตนเองอย่างเต็มที่	2	6.67
ครูใหญ่กับครูน้อยไม่แตกต่างกัน	2	6.67
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 27 ชี้ให้เห็นความคิดเห็นของครูใหญ่ว่าการเป็นครูใหญ่ดีหรือไม่ดีกว่าเป็นครูน้อย กลุ่มที่แสดงความคิดว่าเงินเดือน ฐานะทางสังคมดีกว่าครูน้อยมีถึง 70.00% ส่วนพวกที่มีความเห็นว่าครูใหญ่กับครูน้อยไม่แตกต่างกันมี 6.67 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่เห็นว่า การเป็นครูใหญ่มีความก้าวหน้าในการเพิ่มพูนเศรษฐกิจ (เงินเดือนเพิ่มอย่างรวดเร็ว โดยการมีโอกาสเลื่อน 2 ชั้น บ่อยครั้ง) และเห็นว่าอาชีพของตนได้รับการยกย่องให้เกียรติจากสังคมพอสมควร

ตารางที่ 28 แสดงความเห็นของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับตำแหน่งงานก่อนที่จะมาเป็นครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

ตำแหน่ง	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ผู้ช่วยครูใหญ่อาจารย์ใหญ่	17	56.66
ตามลำดับขั้นครู - ผู้ช่วย - ครูใหญ่	5	16.67
ครูสอน	5	16.67
หัวหน้าสาย	2	6.67
ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 28 ชี้ให้เห็นความเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับตำแหน่งงานก่อนที่จะมาเป็นครูใหญ่ กลุ่มที่มีความเห็นว่าจะผ่านการเป็นผู้ช่วยครูใหญ่อาจารย์ใหญ่มาก่อนมีถึง 56.66 % รองลงมาคือการดำรงตำแหน่งตามลำดับคือ ครูสอน - ผู้ช่วย - ครูใหญ่ กับเป็นครูสอนแล้วมาเป็นครูใหญ่ มีจำนวนเท่ากันคืออย่างละ 16.67 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลจะมีตำแหน่งใดไม่สำคัญถ้ามีลักษณะพอที่จะเป็นครูใหญ่ได้ ก็คงได้รับตำแหน่งครูใหญ่มีอยู่ 3.33 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคนที่จะมาเป็นครูใหญ่นั้น ควรผ่านการเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่มาก่อน

ตารางที่ 29 ความเห็นครูใหญ่เกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรรีทำการฝึกอบรมแก่บุคคลก่อนมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่

หน่วยงาน	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
กรมวิสามัญศึกษา	21	70.00
สถาบันฝึกอบรมเป็นครูใหญ่โดยเฉพาะ	3	10.00
ไม่ต้องการอบรมถ้ามีความรู้ทางบริหารพอ	3	10.00
ส่งไปเรียนตามสถาบันที่เปิดสอนบริหารการศึกษาอยู่แล้ว	2	6.67
กรมวิสามัญศึกษารวมกับสถาบันอื่น	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 29 นี้ให้เห็นความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรรีทำการฝึกอบรมแก่บุคคลก่อนมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ กลุ่มที่มีความเห็นว่าการวิสามัญศึกษาควรเป็นผู้ให้การอบรมมีถึง 70.00 % รองลงมาได้แก่ ควรมีสถาบันฝึกอบรมครูใหญ่โดยเฉพาะ กับความเห็นที่ไม่ต้องการอบรมถ้ามีความรู้ทางบริหารดีพอมีอย่างละ 10.00 % เท่ากัน ส่วนที่น้อยที่สุดคือ กรมวิสามัญศึกษารวมกับสถาบันอื่นมีจำนวน 3.33 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่ต้องการให้กรมวิสามัญศึกษาเป็นผู้จัดการอบรมเป็นดีที่สุด

ตารางที่ 30 แสดงความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับแหล่งที่มาของความรู้ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

แหล่งที่มาของความรู้	คะแนน	เปอร์เซ็นต์
ประสบการณ์	70	45.46
ตำราและเอกสาร	53	34.42
การฝึกอบรม	30	19.48
ไหวพริบเฉพาะตัวบุคคล	1	0.64
รวม	154	100 %

จากตารางที่ 30 ซึ่งให้เห็นแหล่งที่มาของความรู้ของครูใหญ่ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน คือจากประสบการณ์มากที่สุดมีจำนวนถึง 45.46 % รองลงมาได้แก่จากตำราและเอกสารมีจำนวน 34.42 % จากการฝึกอบรมมาเป็นอันดับสามคือ 19.48 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือจากไหวพริบเฉพาะตัว 0.64 % แสดงว่าความเห็นของครูใหญ่ส่วนใหญ่มองเห็นว่าประสบการณ์ (จากตนเองและประสบการณ์ของคนอื่น) สำคัญและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน

สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน	คะแนน	เปอร์เซ็นต์
บริหารบุคคลากรให้ดีที่สุดโดยเฉพาะค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์กับการบำรุงขวัญ	44	37.92
วิเคราะห์แบบแผนแต่ยึดหยุ่นพอสมควร	35	29.91
ยึดธรรมะพระพุทธเจ้า	18	15.39
ความยุติธรรม	10	8.55
ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์	7	5.97
ให้เกียรติบริการ	3	2.56
รวม	117	100 %

จากตารางที่ 31 ซึ่งให้เห็นสิ่งที่ครูใหญ่ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน พวกที่ใช้หลักบริหารบุคคลากรให้ดีที่สุดโดยเฉพาะค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์กับการบำรุงขวัญมีมากที่สุดคือ 37.22% พวกที่ใช้ระเบียบแบบแผนแต่ยึดหยุ่นพอสมควรเป็นอันดับรองลงมาคือ 29.91 % อันดับสามคือยึดธรรมะพระพุทธเจ้ามี 15.39 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือให้เกียรติบริการมีเพียง 2.56 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านการบริหารบุคคลากร

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการไปร่วมสนุกสนานเฮฮากับผู้ใต้บังคับบัญชา

ความคิดเห็น	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไปร่วมบางโอกาส	14	46.67
ไปร่วมตามโอกาสเหมาะสม	13	43.33
ไปร่วมทุกโอกาส	3	10.00
รวม	30	100 %

จวดยุทธการที่ 32 ความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการไปร่วมสนุกสนานเฮฮากับผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มที่เห็นว่าควรไปร่วมบางโอกาสมี 46.67 % ไปร่วมตามโอกาสเหมาะสม 43.33 % และไปร่วมทุกโอกาสมี 10.00 % แสดงว่าครูใหญ่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการไปร่วมสนุกสนานเฮฮากับผู้ใต้บังคับบัญชาจำเป็น และควรไปร่วมบางโอกาสเท่านั้น ไม่พรวดพราดเกินไป

ตารางที่ 33 การไปเยี่ยมญาติบังคับบัญชาของครูใหญ่

ลักษณะการไปเยี่ยม	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไปเยี่ยมเมื่อมีเหตุการณ์พิเศษเช่นงานขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน เจ็บไข้ งานศพ ฯลฯ	12	40.00
ไปเยี่ยมบ่อย	10	33.33
ไม่มีเวลาไปเยี่ยม	7	23.33
พยายามหาเวลาไปเยี่ยมให้ทั่วทุกคน	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 33 ซึ่งให้เห็นการไปเยี่ยมญาติบังคับบัญชาของครูใหญ่กลุ่มที่ไปเยี่ยมเมื่อมีเหตุการณ์พิเศษเช่น ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน เจ็บไข้ งานศพ ฯลฯ มีมากที่สุดคือ 40.00% ไปเยี่ยมบ่อย ๆ เป็นอันดับรองลงมาคือ 33.33 % อันดับสามเป็นกลุ่มที่ไม่มีเวลาไปเยี่ยมเลย 23.33 % ส่วนกลุ่มที่พยายามหาเวลาไปเยี่ยมให้ทั่วทุกคนมีน้อยที่สุดคือ มีเพียง 3.33 % เท่านั้น

ตารางที่ 34 หลักการของครูใหญ่ที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบผู้บังคับบัญชา

หลักการพิจารณาความดีความชอบ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
อยู่ในคุลยพินิจพิจารณาของครูใหญ่คนเดียว	20	66.67
มีคณะกรรมการร่วมพิจารณา	10	33.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 34 ซึ่งให้เห็นหลักการของครูใหญ่ที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบผู้บังคับบัญชา ส่วนใหญ่ยังคงมีความเห็นว่าอยู่ในคุลยพินิจของครูใหญ่คนเดียวคือ มีถึง 66.67 % ส่วนความคิดแนวใหม่ในการบริหารบุคคลากรว่าควรมีคณะกรรมการร่วมพิจารณาโดยใช้การประเมินผลบุคคลากรประกอบการพิจารณานั้น กลับมีเพียง 33.33 % เท่านั้น

ตารางที่ 35 การแก้ไขการทำงานผิดพลาดของผู้บังคับบัญชาของครูใหญ่

แนวทางการปฏิบัติ	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ตั้งเตือนเป็นการส่วนตัวและวิธีแก้ไขและปรับปรุงตนเอง	29	96.67
ตั้งเตือนเป็นการส่วนรวม	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 35 ซึ่งให้เห็นวิธีการการแก้ไขการทำงานผิดพลาดของผู้บังคับบัญชา ส่วนใหญ่ใช้วิธีตั้งเตือนเป็นการส่วนตัวโดยวิธีแก้ไขและปรับปรุงตนเอง คือ มีถึง 96.67 % ส่วนที่ตั้งเตือนเป็นการส่วนรวม (แต่ไม่เอ่ยชื่อผู้ทำงานผิดพลาด) มีเพียง 3.33 % แสดงว่าครูใหญ่พยายามใช้เทคนิคการบริหารบุคลากรโดยพยายามให้กระทบกระเทือนขวัญให้น้อยที่สุด

ตารางที่ 36 งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานประจำ

ชนิดของงาน	คะแนน	เปอร์เซ็นต์
งานของอำเภอหรือจังหวัด	46	59.70
งานจรต่าง ๆ เช่น รับเสด็จ งานโครงการเพื่อการกุศล ฯลฯ	12	15.60
การกุศลมูลนิธิและศาสนา	11	14.30
งานเทศกาลท้องถิ่น	8	10.40
รวม	77	100 %

จากตารางที่ 36 จะเห็นงานอื่น ๆ ที่ครูใหญ่ได้รับมอบหมายให้ทำนอกเหนือไปจากงานประจำที่ทำอยู่ งานที่ได้รับมอบหมายให้ทำมากที่สุดคือ งานของจังหวัดหรืออำเภอ มีถึง 59.70 % รองลงมาได้แก่งานจรต่าง ๆ เช่นงานรับเสด็จงาน โครงการเพื่อการกุศล ฯลฯ มี 15.60 % ส่วนที่น้อยที่สุดคืองานเทศกาลของท้องถิ่นมี 10.40 %

ตารางที่ 37 จำนวนครูใหญ่ที่เคยพบหรือไม่เคยพบผู้บังคับบัญชาที่หัวแข็ง หรือปฏิบัติตน
แปลกประหลาดพิสดาร

ประเภท	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เคยพบ	26	86.67
ไม่เคยพบ	4	13.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 37 ซึ่งให้เห็นจำนวนครูใหญ่ที่เคยพบหรือไม่เคยพบผู้บังคับบัญชา
ที่หัวแข็งและประพฤติตนแปลกประหลาดพิสดาร กลุ่มที่เคยพบมีจำนวน 86.67 % ส่วนกลุ่ม
ที่ไม่เคยพบเลยมี 13.33 %

ตารางที่ 38 ลักษณะแปลกประหลาดของผู้ไต่บังคับบัญชาที่ครูใหญ่เคยพบ

ลักษณะแปลกประหลาดของผู้ไต่บังคับบัญชา	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
กร้าวร้าว ลักษณะอันธพาล	6	23.07
คอรัน จองหอง	6	23.07
ทำอะไรแผลง ๆ	5	19.23
พูดแปลก ๆ กระทบกระทั่งเทียบเสียดสี	4	15.38
ยุแหย่	3	11.54
เกียจคร้านไม่ทำงาน	2	7.69
รวม	26	100 %

จากตารางที่ 38 ซึ่งเห็นลักษณะของผู้ไต่บังคับบัญชาที่แปลกประหลาด ซึ่งครูใหญ่เคยพบคือ กร้าวร้าว ลักษณะอันธพาลกับคอรันและจองหองมีมากที่สุดคืออย่างละ 23.07 % ทำอะไรแผลง ๆ เป็นอันดับรองลงมา 19.23 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือ เกียจคร้านไม่ทำงานมี 7.69 %

ตารางที่ 39 จำนวนครูใหญ่ที่พบหรือไม่เคยพบผู้บังคับบัญชาที่แปลกประหลาด

ประเภท	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เคยพบ	11	36.67
ไม่เคยพบ	19	63.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 39 จะให้เห็นจำนวนครูใหญ่ที่เคยพบหรือไม่เคยพบผู้บังคับบัญชาที่แปลกประหลาด : กลุ่มที่เคยพบมีจำนวน 36.67 % กลุ่มที่ไม่เคยพบเลยมี 63.33 %

ตารางที่ 40 ลักษณะแปลกประหลาดของผู้บังคับบัญชาที่ครูใหญ่เคยพบ

ลักษณะที่แปลกประหลาดของผู้บังคับบัญชา	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ก้าวก่ายหน้าที่การงาน	3	27.27
แสดงอำนาจ	2	18.18
ไม่ยุติธรรม	2	18.18
ไม่มีความเข้าใจ	2	18.18
ไม่เอาใจใส่งาน	2	18.18
รวม	11	100 %

จากตารางที่ 40 นี้ให้เห็นลักษณะแปลกประหลาดของผู้บังคับบัญชาที่ครูใหญ่เคยพบ
 ก้าวก่ายหน้าที่การงาน 27.27 % แสดงอำนาจไม่ยุติธรรม ไม่มีความเข้าใจ ไม่เอาใจใส่
 การงานอย่างละ 18.8 %

ตารางที่ 41 ความคิดเห็นครูใหญ่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความเห็น	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ควรมีหน่วยงานประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะ	24	80.00
ครูใหญ่ควรทำเอง	5	16.67
มอบงานให้หน่วยแนะแนวเป็นผู้จัด	1	3.33
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 41 ซึ่งให้เห็นความเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีหน่วยงานประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะคือ มีถึง 80.00 % รองลงมาคือ ครูใหญ่ควรทำเองมี 16.67 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือ มอบงานด้านนี้ให้แกหน่วยแนะแนวจัดทำให้มี 3.33 % แสดงว่าครูใหญ่มองเห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงเห็นสมควรให้มีหน่วยงานโดยเฉพาะขึ้นภายในโรงเรียน

ตารางที่ 42 งานที่ครูใหญ่ปฏิบัติร่วมกับท้องถิ่น

ประเภทของงาน	คะแนน	เปอร์เซ็นต์
งานบริการสังคม	42	44.20
การศาสนา	30	31.60
งานพัฒนาท้องถิ่น	23	24.20
รวม	95	100 %

จากตารางที่ 42 ชี้ให้เห็นว่างานที่ครูใหญ่ปฏิบัติร่วมกับท้องถิ่นนั้น งานบริการสังคมมาเป็นอันดับหนึ่งคือมี 44.20 % รองลงมาคือ งานทางศาสนา 31.60 % และงานพัฒนาท้องถิ่นมาเป็นอันดับสามมีจำนวน 24.20 %

ตารางที่ 43 สิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นช่วยเหลืองานของครูใหญ่

ประเภท	คะแนน	เปอร์เซ็นต์
เกี่ยวกับการสร้างโรงเรียน เช่น อาคาร ที่ดิน อุปกรณ์การศึกษา เงิน ฯลฯ	79	76.70
ช่วยในลักษณะให้ความร่วมมือ	21	21.38
ให้ทุนการศึกษา	3	2.92
รวม	103	100 %

จากตารางที่ 43 ซึ่งให้เห็นสิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นช่วยเหลืองานของครูใหญ่
เกี่ยวกับการสร้างโรงเรียน เช่น อาคาร ที่ดิน อุปกรณ์การศึกษา เงิน ฯลฯ มีมากที่สุด คือ
76.70 % ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ให้ทุนการศึกษามีเพียง 2.92 %

ตารางที่ 44 การไปร่วมงานของประชาชนในท้องถิ่นของครุใหญ่

ลักษณะการไปร่วม	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
ไปร่วมบ่อย ๆ	22	73.33
ไปร่วมบ่อยที่สุด	8	26.67
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 44 ซึ่งให้เห็นการไปร่วมงานของประชาชนของครุใหญ่ ไปร่วมบ่อย ๆ มีมากเป็นอันดับหนึ่งคือ มี 73.33 % ไปร่วมบ่อยที่สุดเป็นอันดับลงมาคือมี 26.67%

ตารางที่ 45 การไปร่วมงานกับประชาชนซึ่งมีงานพร้อมกันหลายงานของครูใหญ่

ลักษณะการไปร่วมงาน	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
เลือกไปบางงาน	11	36.67
ไปทุกงาน	10	33.33
แบ่งกันไป	9	30.00
รวม	30	100 %

จากตารางที่ 45 ซึ่งให้เห็นการไปร่วมงานของประชาชนซึ่งมีพร้อมกันหลายงานของครูใหญ่ กลุ่มที่เลือกไปบางงานมีมากที่สุดคือ 36.67 % (ส่วนงานอื่นส่งของไปแทน) คือไปทุกงานมี 33.33 % ส่วนแบ่งกันไป (คือแยกกันไประหว่างพอบาน แม่บ้านของครูใหญ่ หรือระหว่างครูใหญ่กับครูในโรงเรียนเดียวกัน) มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 30.00 %

สรุปผลการวิจัยภาคที่สอง

ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่อาจารย์ใหญ่นั้น ควรผ่านการเป็นผู้ช่วยครูใหญ่อาจารย์ใหญ่มาก่อน (56.66 %) และควรได้รับการฝึกอบรมจากกรมวิสามัญศึกษาโดยตรงเพราะได้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติงาน (70.00 %) ส่วนความรู้ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานมาจากประสบการณ์ 45.46 % จากตำราและเอกสาร 34.42 % นอกนั้นได้มาจากทางอื่น การเป็นครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ดีกว่าครูน้อยในคาน การเลื่อนเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง และฐานะทางสังคม (70.00 %) การบริหารบุคคลากร ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่พยายามยึดหลักมนุษยสัมพันธ์กับการบำรุงขวัญ (37.92 %) มากกว่ายึดระเบียบแบบแผน (29.91 %) การพิจารณาความดีความชอบครูใหญ่คงอยู่ในดุลยพินิจของครูใหญ่อาจารย์ใหญ่มากที่สุด 66.67 % ที่ใช้หลักการบริหารสมัยใหญ่โดยใช้หลักการประเมินผลบุคคลากรและมีคณะกรรมการร่วมพิจารณากลับมีน้อย 33.33 % งานที่ครูใหญ่ช่วยเหลือท้องถิ่นมากที่สุดคือ งานบริการสังคม 44.20 % ส่วนสิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นช่วยเหลืองานของครูใหญ่ ได้แก่ การบริจาคหรือการอุทิศในการสร้างโรงเรียน เช่น อาคารที่กินอุปกรณ์การศึกษา ฯลฯ มีถึง 76.70 %

